

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti utca 35-45.

Záradék: Az irat
elektronikus iratról
készített másolat.

2023 MÁRC 20.

Zalaegerszegi Törvényszék útján

ZALAEGERSZEGI TÖRVÉNYSZÉK	
2.	
2023 MÁRC 20.	
Példány: I	Mell: db
Az ügyirat száma: 11.M.FO.0 12/2022/	

1023.03.20. 16:07 24

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, [REDACTED]

[REDACTED] képviseletében eljárva (ügyvédi meghatalmazás P/1. szám alatt csatolva) a következő

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: IV/ 0 0 6 7 7 - 0 / 2023		
Érkezett: 2023 MÁRC 28.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 4	Kezelőiroda: [Signature]

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Pécsi Ítéltábla Mf.II.30.065/2022/6. számon hozott ítéletét, mint alaptörvény-ellenes bírói döntést, az elsőfokú ítéletre kiterjedően megsemmisíteni szíveskedjék.

A kérelem anyagi jogi alapja Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog – bíróhoz való jog, valamint az indokolt bírói döntéshez való jog) és azzal összefüggésben az Alaptörvény 28. Cikke (önkényes jogalkalmazás tilalma).

A kérelem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 27. §-a, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

A Panaszos személyes érintettségét igazolja, hogy Panaszos felperes volt a Pécsi Ítéltábla ítélete által Mf.II.30.065/2022/6. számon lezárt ügyben.

A Pécsi Ítéltábla ítéletét a Panaszos jogi képviselője útján 2023. január 17-én vette kézhez, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 28. § (2) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz határidőben kerül benyújtásra.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „*alapvető alkotmányjogi jelentőségű*” (Abtv. 29. §) a következők miatt. Panaszos a tényállásban részletesen kifejtettek miatt korábbi munkáltatójával szemben személyiségi jogi pert indított, amelyben sérelemdíj megállapítása mellett kérte a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását is. A perben mind az elsőfokú, mind a másodfokon eljáró bíróság megállapította képmáshoz való jogának sérelmét az ítéletek indokolásában, ugyanakkor a rendelkező részben ezt a megállapítást mellőzték. A bíróságok ítéletei ilyen módon nem döntöttek a Panaszos kereseti kérelméről, ugyanis a törvényi kötelezettségükkel szemben az ítéletek rendelkező részében nem foglaltak állást Panaszos perbe vitt jogáról, hanem csak az indokolásban tettek róla említést. Tehát alapvető alkotmányjogi jellegű kérdés, hogy az eljáró bíróságok döntésüket úgy hozták meg, hogy figyelmen kívül hagyták a Panaszos kereseti kérelmét, aminek indokát egyáltalán nem jelölték meg a döntéseikben, így az önkényes döntéssel gyakorlatilag megvonták a Panaszos bírósághoz való jogát.

Az Alkotmánybíróság így abban a kérdésben foglalhat állást és kell is állást foglalnia, hogy az eljáró bíróságok a tételes jogi szabályozást, valamint a Panaszos keresetében foglaltakat figyelmen kívül hagyva megtehetik-e azt, hogy valójában nem döntenek a perbe vitt jogokról.

A panasz az alábbiakban kifejtettek szerint hangsúlyozottan nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe, a beadványban foglaltakat semmiképpen nem lehet ekként értelmezni, az egyértelműen ellentétes lenne a Panaszos előadásával és annak szándékolt tartalmával. A Panaszos tisztában van vele, hogy a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon. {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Panaszos kérelme nem is erre irányul – még burkoltan sem –, hanem annak megállapíttatására, hogy a Pécsi Ítéltábla ítélete megsértette a tisztességes eljáráshoz, valamint azzal összefüggésben az önkényes jogalkalmazás tilalmát.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLJ. törvény 52. § (5) bekezdése értelmében a Panaszos kéri adatai zártan kezelését.

I. A tények

1. Panaszos 2001. április 25. napjától állt közszolgálati viszonyban a [REDACTED] [REDACTED] Megyei Kirendeltségénél (továbbiakban: MVH), ahol kérelemkezelési szakreferensként dolgozott. A Kirendeltség 2009-ben új bérleménybe költözött, amely épület beléptető-, video-megfigyelő rendszerrel volt felszerelve. Ennek tényéről a munkáltató nem tájékoztatta megfelelően a dolgozókat.

2. Az intézményben a munkaidővel történő visszaélés gyanúja merült fel egyes dolgozók tekintetében így az MVH 2015. július 1-től, szeptember 30-ig tartó időszakra belső ellenőrzést folytatott, amely a Hivatal munkaidő kihasználtságát és a munkafegyelem helyzetét érintette. Az ellenőrzés során a Belső Ellenőrzési Osztály megkereste az intézmény biztonsági vezetőjét, hogy a Panaszosról mentse el az elmúlt időszak videófelveteleit, illetve a közeljövőben a róla készült felvételeket, valamint a beléptető rendszerben rögzített mozgásokat. Az ellenőrzés eredményeképpen megállapításra került, hogy a Panaszos többször a főbejárati kártyahasználat nélkül távozott el munkahelyéről, munkaidőben az ügyfélszolgálaton keresztül. Ezt követően a munkáltató 2016. május 18. napján méltatlanság címen, azonnali hatályú felmentéssel megszüntette a Panaszos kormányzati szolgálati jogviszonyát.

3. A Panaszos ezen intézkedést sérelmezve közszolgálati panaszt nyújtott be a Kormánytisztviselői Döntőbizottságnál, amelyben kérte munkakörébe történő visszahelyezését és az eljárással kapcsolatos költségeinek a megtérítését. A Kormánytisztviselői Döntőbizottság a Panaszos kérelmének részben helyt adott és megállapította, hogy nem a Kttv. rendelkezéseinek megfelelő felmentési jogcím alapján szüntette meg az MVH a Panaszos szolgálati viszonyát, amikor méltatlanságra hivatkozással mentették fel őt. A Döntőbizottság ezen határozatát mind a Panaszos, mind az MVH megtámadta a bíróság előtt. A munkaügyi perben mind az elsőfokon eljáró Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, valamint a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék is megállapította, hogy a felmentés indoklásában szereplő kettő kötelezettségszegés nem alkalmas a méltatlanság megállapításához. Az eljáró bíróságok ezen érvelését a felülvizsgálati bírósággént eljáró Kúria is elfogadta és a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta.

4. A méltatlanságra alapozott felmentés körében az MVH jogellenesen készített, tárolt, valamint használt fel videófelveteleket. Továbbá, mivel a Panaszos nagyszámú ügyfélkörrel

rendelkezett kérelemkezelési szakreferensként és a munkakörnyezetében is ugyanazokkal a munkatársakkal dolgozott, ezért a tény, hogy a Panaszost (mint utóbb megállapításra került jogellenesen) méltatlanság miatt egyik napról a másikra eltávolították a pozíciójából, mind az ügyfélkör, mind a munkatársak számára azonnal ismertté vált. Panaszos az így bekövetkezett személyiségi jogi igényének érvényesítése érdekében 2016. december 8. napján keresetet indított, melyben **kérte személyiségi jogának megsértésének megállapítását, valamint sérelemdíj megítélését.**

5. A Panaszos személyiségi jogi ügyében egészen 2021. november 26. napjáig a Zalaegerszegi Törvényszék járt el, polgári jogi ügyszakban, ekkor az eljáró bíróság hivatalból úgy észlelte, hogy a Panaszos igényérvényesítésének tárgya közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos. Így az addig eljáró Zalaegerszegi Törvényszék végzésében rendelkezett a közigazgatási kollégiummal rendelkező, Veszprémi Törvényszékhez való átételről (P/2. számon mellékelve). A Veszprémi Törvényszék ugyanakkor 2022. január 18. napján kelt végzésében megállapította hatáskörének hiányát, így a Kúriának kellett a kijelölés iránti kérelem tárgyában állást foglalni. A Kúria Kkk.IV.39.123/2022/3. sz. végzésében (P/3. számon mellékelve) a Zalaegerszegi Törvényszéket jelölte ki és utasította az eljárás lefolytatására, az ügy a továbbiakban munkaügyi bíróság előtt folyt.

6. Az így eljáró Zalaegerszegi Törvényszék, mint munkaügyi bíróság 2022. május 12-én meghozott ítéletével a Panaszos **keresetét elutasította** (P/4. számon mellékelve). Ugyanakkor az ítélet 52. pontjában, az indokolásban a bíróság megállapította, hogy a munkáltatói felvételteljesítés jogszerűtlenül történt, így a munkáltató adatkezelési is jogszerűtlennek minősül. Ezen megállapításból adódóan pedig mellőzte a tárolás és felhasználás körében való érdemi vizsgálatot. Azonban az indokolás következő pontjában a bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a sérelemdíjért való felelősség konjunktív feltételei nem állnak fent, mivel a Panaszos vagyoni sérelme nem nyert bizonyítást az ügyben. Ezen a ponton fontos hangsúlyozni, hogy a jogvitára a személyiségi jogok megsértése szankciója körében a sérelemdíj iránti igényre a Ptk. 2:52. § rendelkezéseit kellett alkalmazni, ami kimondja, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges [Ptk. 2:52. § (2) bekezdés].

7. A Zalaegerszegi Törvényszék 11.M.70.012/2022/9. sz. ítéletével szemben a Panaszos fellebbezést terjesztett elő, melyben a másodfokú bíróságtól az elsőfokú ítélet megváltoztatását, valamint a kereseti kérelmének való helyt adást kérte (P/5. számon mellékelve). Fellebbezésében a Panaszos felhívta a bíróság figyelmét arra, hogy jogséremlének megállapítása mellett került sor keresetének elutasítására. Továbbá előadta, hogy az ítélet egy további ellentmondással rendelkezik, miszerint az elsőfokú ítélet szerint a Panaszos nem bizonyította a vagyoni sérelmét, ugyanakkor az

indokolás egy következő pontja már azt a megállapítást tartalmazza, hogy: „további hátrány bizonyítása nem szükséges”. Továbbá a Panaszos fellebbezésében kiemelte a bíróság következő megállapítását: „nem a felperesi felróhatóság hiányára figyelemmel marasztalták a munkáltatót” és a „felperes munkaügyi kötelmet sértő, visszaélészerű magatartása nem vitatható, az eljáró bíróságok annak súlyát mérlegelték”. Ezzel kapcsolatban a fellebbezés rögzíti, hogy a bíróság fenti indokolásából az következhet, hogy azzal, hogy a Panaszos munkaügyi jogviszonyában esetleg felróhatóan járt el, túrníe kell a képmáshoz való jogának sérelmét is.

8. A Pécsi Ítélőtábla Mf.II.30.065/2022/6. sz. ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta (P/6. számon mellékelve). **A másodfokú bíróság az ítélet rendelkező részében nem, hanem az indokolás körében állapította meg és ismételte meg az elsőfokú bíróság azon érvelését, hogy a munkáltató megsértette a Panaszos képmáshoz fűződő személyiségi jogát, amikor úgy készített, tárolt és használt fel őt ábrázoló videófelvételt, hogy a Panaszost megillető jogokról és azok érvényesítésének módjáról nem megfelelően adott tájékoztatást.** Továbbá ennek körében az indokolás 23. pontjában rögzítette, hogy a vonatkozó ítélkezési gyakorlat szerint a sérelemdíj megállapításának feltétele a személyiségi jogsértés megállapítása mellett a nem vagyoni sérelem bekövetkezése. Tehát a másodfokú bíróságként eljáró Pécsi Ítélőtábla sem állapította meg a Panaszos személyiségi jogainak sérelmét.

II. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének okai

9. Elöljáróban fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság elvárja a rendes bíróságoktól, hogy ítélezésük során az ügy alapjogi aspektusait figyelembe vegyék. Az Alaptörvény 28. cikkének első mondata ([a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik) az állam (a bíróságok) kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassa. Emellett természetesen a jogalkotó feladata az Alaptörvényben foglalt jogok érvényesítése a normaalkotási tevékenysége során, de amint a magánjogi jogszabályoknak meg kell felelniük az Alaptörvényben foglaltaknak, úgy a magánjogi jogalanyokra is – közvetett módon – kihat az Alaptörvény normatartalma, a valódi alkotmányjogi panasz intézményén és a rendes bíróságok joggyakorlatán keresztül.

10. Ezzel a rendes bíróságok ítélező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. Az Alaptörvény említett rendelkezése azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Amint az Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]}.

11. Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]}.

Az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog [(1) bekezdés] az Alaptörvény 28. Cikkével (önkéntes jogalkalmazás tilalma) összefüggésben

12. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy **valamely perben a jogait** és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan **bíróság** tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül **bírálja el**.

13. Az Alkotmánybíróság Alaptörvény hatálybalépését követően is töretlen gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „múltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.

14. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog értelmezésére vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatot például a 3025/2016. (II. 23.) AB határozat foglalta össze. E döntés Indokolásának [19] bekezdése szerint „egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga [...] a tárgyalás igazságoosságának biztosítása [...], a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése [...], a törvény által létrehozott bíróság [...], független és pártatlan eljárása [...], illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése [...]”.

15. A tisztességes eljárás követelményei közül a törvényes bíróhoz való joggal, illetőleg a törvényes bírótól való elvonás tilalmával kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábbi határozatában kifejtette: „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el.” {32/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]}

16. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos érvényesülése tehát magában foglalja az eljárás azon követelményét, hogy az megindítható legyen egy arra hatáskörrel rendelkező bírói fórum előtt. Ahogy azt az Alkotmánybíróság már az Alkotmány 57. § -ával összefüggésben is

kifejtette – amely esetjogot az alaptörvényi megfogalmazás azonossága miatt¹ a mai napig irányadónak tart a fórum –, az eljárásnak ahhoz kell vezetnie, hogy **a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelességeket az ott írt módon valóban "elbírálja"**: az összes, az Alkotmányban részletezett követelmény – a bíróság törvény által felállított volta, függetlensége és pártatlansága, az, hogy a tárgyalás igazságosan (a nemzetközi egyezmények szóhasználatával: *fair, équitablement, in billiger Weise*) és nyilvánosan folyjék – ezt a célt szolgálja, csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni.

17. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt is rögzítette, hogy a bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszenvedői” a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére. [59/1993. (XI. 29.) AB határozat].

18. Az Alaptörvény az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges és az esetek többségében alkalmas eljárásra ad jogot. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a bírósági eljáráshoz biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban rögzítette: „Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [...]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítani kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie.

¹ Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában megállapította, hogy a hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatokban kidolgozott érvek, jogelvek és alkotmányossági összefüggések felhasználhatóak az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések elbírálásakor is, „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntés indokolásába történő illesztése.” [13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor – az Alkotmánnyal fennálló tartalmi és kontextuális egyezés okán – irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot.

19. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” (Indokolás [17]–[18])

20. Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]}.

21. Az Alkotmánybíróság a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatában ezt a következőképpen foglalta össze: „az államnak az alapvető jogok védelmére vonatkozóan tevőleges védelmi kötelezettsége áll fenn [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés]. Ezzel összefüggésben az Alaptörvény 28. cikkének első mondata [...] a bíróságok – mint az igazságszolgáltatási funkció ellátásán keresztül állami hatalmat gyakorló közhatalmi szervek – kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák. Ezzel a bíróságok ítélkező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. Az Alaptörvény említett rendelkezései tehát azt a kötelezettséget róják a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. [...]

22. A bíróságok önkényes eljárásával kapcsolatban a 20/2017. (VII. 18.) AB határozat megállapította, hogy „[h]a a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével”.

23. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog részének tekinti az indokolt bírói döntéshez való jogot is. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon. [IV/3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, ABH 2012,131.; Indokolás (4) bekezdése] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. [3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, ABK 2012, 504-505.; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, ABK 2012, 622-624; Indokolás (5)].

24. Az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. [összefoglalóan lásd: 7/2013. (III. 1). AB határozat].

A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

- A bírósághoz való jog, valamint az indokolt bírói döntéshez való jog és ezekkel összefüggésben az önkényes jogalkalmazás tilalma
25. Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata alapján a tisztességes eljáráshoz való jognak az eljárás egészét át kell hatnia, továbbá annak megítéléséhez az eljárás összes körülményét figyelembe kell venni {3025/2016. (II. 23.) ABH}.
26. Megállapítható, hogy a Panaszos ügyben elsőfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék ítélete indokolási részében ugyan megállapította a képmáshoz való jog sérelmét, ugyanakkor a Panaszos keresetét elutasította. Az eljáró bíróság annak ellenére döntött így, hogy a Panaszos 2016. december 8-án kelt keresetlevelében a sérelemdíj megállapítása mellett, a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását is kérte. A bíróság keresetet elutasító döntése pedig kiemelkedő jelentőségű a Panaszos ügye szempontjából, ugyanis azzal, hogy a Panaszos személyiségi jogának sérelmét csupán az ítélet indokolásában megemlíti, de arról a rendelkező részében nem szól, valójában nem hozott döntést Panaszosnak a perbe vitt jogáról. Hiszen az eljáró bíróságnak, amennyiben érdemben vizsgálja a keresetet, kötelessége teljeskörűen döntést hozni a keresettel érvényesített jogokról, mégpedig akként, hogy azokról az ítélet rendelkező részében dönt. Amennyiben a bíróság az ítélet rendelkező részében nem, hanem csupán az ítélet indokolásában állapítja meg a jog megsértését, úgy valójában érdemben nem hoz döntést.
27. Panaszos ügyében a személyiségi jogai megsértését mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság csupán az ítéletek indokolásában rögzítették, ekként pedig úgy hoztak döntést, hogy arra Panaszos utóbb a volt munkáltatójával szemben nem hivatkozhat. A bíróságok ilyen módon való döntése nem pusztán a vonatkozó anyagi jogi szabályokat sértették meg, hanem megkerülték azt, hogy a Panaszos keresetében foglalt jogok vonatkozásában döntést hozzanak. E körben tehát az ítéletek rendelkező- és indokolási részei az első- és másodfokú ítéletek vonatkozásában is önellentmondóak, aminek okát egyik bíróság sem jelölte meg a döntéseikben.
28. A vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlat értelmében akkor tekinthető az eljárás tisztességesnek – a bírósághoz való jog vonatkozásában –, ha az eljáró bíróságok minden kereseti kérelem tárgyában érdemi döntést hoznak. Amennyiben ez a döntés nem születik meg, hanem pusztán az ítélet indokolásában rejti el az állásfoglalását a bíróság, úgy valójában nem hoz döntést.
29. A Panaszos ügyében tehát releváns alkotmányjogi szempontnak minősül, hogy az eljáró bíróságok a Panaszos kereseti kérelmét figyelembe nem véve utasították el a keresetét úgy, hogy az ítéletek indokolásából is kitűnik, hogy a Panaszos személyiségi jogsérelmének feltételei fennállnak.

Azzal pedig, hogy a Zalaegerszegi Törvényszék, valamint a Pécsi Ítélőtábla önkényesen figyelmen kívül hagyta a Panaszos kereseti kérelmében megfogalmazott kérelmét, valamint további nyilatkozatait félreértelmezte, továbbá a Ptk. vonatkozó rendelkezéseinek nyelvtani értelmezésétől eltérően értelmezte a vonatkozó jogszabályokat kiüresítette a Panaszos személyiségi jogának érvényesítését. Az eljáró bíróságoknak ugyanis kötelezettségük lett volna a Panaszos személyiségi jogainak, valamint tisztességes bírósághoz való alapjogának érvényt szerezni (3145/2018. (V.7.) ABH).

30. Így fentiek megvalósítják a Panaszos tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának a sérelmét. Az elsőfokú bíróság ezen alaptörvény-ellenes döntését pedig a másodokon eljáró Pécsi Ítélőtábla sem korrigálta, hanem azt helybenhagyta. Ezért úgy kell tekinteni, hogy sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság valójában nem bírálta el a Panaszos által perbe vitt jogokat és kötelezettségeket (59/1993. (XI. 29. AB határozat).

31. Ugyanakkor, feltéve, de nem megengedve, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság akként foglal állást, hogy az eljáró bíróságok hoztak érdemi döntést a Panaszos ügyében, úgy előadom, hogy akként is sérült Panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, hogy a bírósági ítéletek súlyos önellentmondásban szenvedtek a rendelkező- és indokolási részek vonatkozásában.

32. Míg az ítéletek rendelkező részében elutasították a személyiségi jogok megsértése megállapítására és sérelemdíjra vonatkozó panaszosi keresetet, addig mind a Zalaegerszegi Törvényszék, mind a Pécsi Ítélőtábla megállapították az ítéleteik indokolásában azt, hogy az alperes munkáltató megsértette Panaszos személyiségi jogát. Az ilyen ítéleti inkonzisztencia értelmezhetetlen, végrehajthatatlan és végső soron tisztességtelen ítéleteket szül, ugyanis azokból nem lehet teljes bizonyossággal megállapítani, hogy miért döntött akként a bíróság, hogy bár fennáll a személyiségi jogok sérelme, azt mégsem állapítja meg az ítélet rendelkező részében.

33. Összeségében megállapítható, hogy sérült a Panaszos tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, mikor az eljáró bíróságok ítéletüket a Panaszos keresetlevének figyelem kívül hagyásával, valamint a Ptk. személyiségi jogokra vonatkozó könyvének céljával ellentétes módon való értelmezésével hozták meg. Így az eljáró Zalaegerszegi Törvényszék és Pécsi Ítélőtábla valójában nem bírálta el a Panaszos által a perbe vitt kérelmét, vagy ha *ad absurdum* el is bírálták, a döntés valójában megismerhetetlen.

III. Kérelem

Összegezve a fentebb részletesen kifejtett indokaimat, a megtámadott a Pécsi Ítéltábla Mf.II.30.065/2022/6. sz. ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és azzal összefüggésben az Alaptörvény 28. cikkében meghatározott, önkényes jogalkalmazás tilalmát, mivel az eljáró bíróságok a tételes jogi szabályozást, valamint a Panaszos keresetlevelét figyelmen kívül hagyva, kizárólag vonatkozó ítélkezési gyakorlatára hivatkozva döntöttek a jogvitában. Ezáltal pedig a Panaszos ügyében lényegében nem volt biztosítva a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, továbbá a bíróságok önkényes jogértelmezése folytán elesett személyiségi jogának érvényesítésétől.

Tisztelt Alkotmánybíróság, a beadványban részletesen kifejtett indokok alapján kérem, hogy a Pécsi Ítéltábla Mf.II.30.065/2022/6. számon hozott ítéletét, mint alaptörvény-ellenes bírói döntést az elsőfokú ítéletre kiterjedően semmisítse meg.

Mellékletek:

P/1.: Ügyvédi meghatalmazás

P/2.: Zalaegerszegi Törvényszék 5.P.20.271/2021/19. sz. végzése

P/3.: A Kúria Kkk.IV.39.123/2022/3. sz. végzése

P/4.: A Zalaegerszegi Törvényszék, mint munkaügyi bíróság 11.M.70.012/2022/9. sz. ítélete

P/5.: A Kérelmező fellebbezése

P/6.: A Pécsi Ítéltábla Mf.II.30.065/2022/6. sz. ítélete

Kelt: Budapest, 2023. március 20.

Tisztelettel,

A Panaszos képviselőjében:

dr. Karsai Dániel András
ügyvéd

